

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 17 november 2023
(OR. en)

15405/23

ESPACE 85

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	<i>Vorbereiding van de Raad (Concurrentievermogen (Interne Markt, Industrie, Onderzoek en Ruimtevaart)) op 7-8 december 2023:</i> Het toekomstige ruimtevaartbeleid van de EU in een veranderende wereld - <i>Gedachtewisseling</i>

Voor de delegaties gaat hierbij een nota van het voorzitterschap over “**het toekomstige ruimtevaartbeleid van de EU in een veranderende wereld**” met het oog op de gedachtewisseling in de Raad Concurrentievermogen op 8 december 2023.

Het toekomstige ruimtevaartbeleid van de EU in een veranderende wereld

Ruimtevaarttechnologie, -gegevens en -diensten zijn onmisbaar geworden voor de Europese samenlevingen en economieën. Zij zijn een motor voor onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie, scheppen hoogwaardige banen, zorgen voor economische groei, vergroten het Europese concurrentievermogen, ondersteunen de groene en de digitale transitie, beschermen en vrijwaren de EU en haar burgers en vergroten de veerkracht en veiligheid van de EU. De afgelopen jaren en in de huidige geopolitieke context is een reeks risico's aan het licht gekomen die duidelijk maken dat de ruimtevaartactiva van de EU moeten worden beschermd en dat de in de ruimte gestationeerde diensten die nu en op lange termijn onze collectieve veiligheid waarborgen en hoekstenen vormen van de strategische autonomie van de EU, in stand moeten worden gehouden.

Duurzaamheid van de ruimte

De snelle toename van ruimtevaartactiviteiten, met name in lage omloopbanen, en de gevolgen daarvan voor het milieu vormen een bedreiging voor de duurzaamheid van de ruimte op lange termijn. Een duurzaamheidsbenadering van de EU moet leiden tot de vaststelling van maatregelen en oplossingen om specifieke uitdagingen op het gebied van ruimtegebruik aan te pakken. Enkele voorbeelden van deze uitdagingen zijn de exponentiële toename van ruimteschroot, megaconstellaties, beperkte beschikbaarheid van frequenties of interferenties met astronomische waarnemingen. Dit zal ook de positie van de EU versterken om ontwikkelingen vorm te geven en de ontwikkeling van normen op mondiaal niveau te bevorderen.

Veiligheid en defensie

De ruimtevaart is uitgegroeid tot een belangrijke motor voor groei en welvaart, niet alleen voor onze Europese samenlevingen en economieën, maar ook voor veiligheid en defensie. In het besef dat de ruimtesystemen van de EU onder civiele controle staan en in het belang van het ruimtevaartprogramma van de EU, wordt in het in maart 2022 door de Raad goedgekeurde strategisch kompas een gemeenschappelijke strategische visie gegeven op de rol van de EU op het gebied van veiligheid en defensie. De gezamenlijke mededeling over de EU-ruimtestrategie voor veiligheid en defensie van maart 2023 heeft tot doel de EU te helpen bij het opbouwen van een gemeenschappelijk inzicht in ruimtegerelateerde risico's en dreigingen. In zijn onlangs aangenomen conclusies over die ruimtestrategie erkent de Raad het belang van de ontwikkeling van ruimtesystemen en -diensten voor tweërlei gebruik en herhaalt hij het belang van ruimtegebaseerde oplossingen voor veiligheid en defensie.

Strategische autonomie van de EU

De beperkte toegang tot kritieke technologieën en materialen voor de ruimte en verstoringen van de mondiale waardeketen, verergerd door geopolitieke spanningen, vormen een ander aanzienlijk risico voor de strategische autonomie van de EU en voor haar vermogen om zich toegang te verschaffen tot en gebruik te maken van de ruimte. De lidstaten onderkennen dat de technologische soevereiniteit, het concurrentievermogen en de veerkracht van de waardeketens van de EU-ruimtevaart verder moeten worden versterkt door middel van voorzieningszekerheid en onbeperkte toegang tot kritieke technologieën die relevant zijn voor de ruimtevaartsector, waarbij wederzijds voordelige samenwerking met gelijkgestemde partners in stand moet worden gehouden.

Bovendien maakt Europa momenteel een ongekennde crisis door als gevolg van het gebrek aan autonome toegang tot de ruimte. De stopzetting van Ariane 5-operaties, het einde van de lanceringen van Soyuz vanuit Kourou, het aan de grond houden van Vega C en vertragingen bij de ontwikkeling van Ariane 6 beperken het vermogen van de Unie om de vlaggenschipinitiatieven van de Unie op het gebied van ruimtevaart, Galileo, Copernicus en de komende constellatie IRIS², uit te rollen en aan te vullen.

Er moeten dringend lessen worden getrokken om de Unie op basis van Europese oplossingen autonome, betrouwbare en kosteneffectieve toegang tot de ruimte te verschaffen. De Europese Unie is de eerste institutionele klant van Europese lanceerdiensten, de programmabeheerder van kritieke Europese ruimtevaartactiva, en een innovatie-incubator voor nieuwe en gediversifieerde lanceeroplossingen en moet met de lidstaten en het Europees Ruimteagentschap samenwerken om die toegang te waarborgen.

De ministers wordt verzocht de volgende strategische vragen te beantwoorden:

1. Wat is volgens u de impact van de EU-ruimtestrategie voor veiligheid en defensie op het toekomstige ruimtevaartbeleid van de EU? Hoe kunnen veiligheids- en defensieaspecten in de toekomst worden geïntegreerd in de verschillende onderdelen van het EU-ruimtevaartprogramma terwijl ze onder civiele controle zouden blijven?
2. Welke rol zou de EU, naast haar rol als klant, kunnen vervullen bij het waarborgen van haar autonome toegang tot de ruimte op lange termijn?